

Početna stranica>Zakonodavstvo i sudska praksa>Nacionalno zakonodavstvo

Ustawodawstwo krajowe

Španjolska

Na tej stronie przedstawiono informacje na temat hiszpańskiego systemu prawnego oraz zarys porządku prawnego tego państwa.

Źródła prawa hiszpańskiego

Źródła prawa hiszpańskiego określono w art. 1 kodeksu cywilnego (Código Civil):

Źródłami hiszpańskiego porządku prawnego są przepisy prawa, zwyczaj oraz ogólne zasady prawa.

Przepisy, które są sprzeczne z przepisami wyższej rangi, są pozbawione mocy prawnej.

Zwyczaj obowiązuje wyłącznie w przypadku braku mających zastosowanie przepisów, pod warunkiem że nie jest sprzeczny z porządkiem publicznym ani moralnością oraz że można dowieść jego istnienia.

Za zwyczaj uznaje się praktykę prawną, która nie jest wyłącznie interpretacją oświadczenia woli.

W przypadku braku przepisów lub zwyczaju stosuje się ogólne zasady prawa, bez uszczerbku dla ich znaczenia dla porządku prawnego.

Postanowienia umów międzynarodowych nie mają bezpośredniego zastosowania w Hiszpanii, dopóki nie zostaną włączone do krajowego porządku prawnego w drodze ogłoszenia w całości w dzienniku urzędowym (Boletín Oficial del Estado).

Orzecznictwo uzupełnia porządek prawny o dorobek sądowy wypracowany na przestrzeni czasu przez Sąd Najwyższy (Tribunal Supremo) przez dokonywanie wykładni i stosowanie przepisów, zwyczajów i ogólnych zasad prawa.

Sędziowie i sądy w Hiszpanii podlegają wyłącznie przepisom konstytucji i zasadzie praworządności oraz mają bezwzględny obowiązek orzekać we wszystkich przedstawionych im sprawach w oparciu o ugruntowany system źródeł prawa.

Rodzaje norm prawnych

Konstytucja: najwyższy rangą akt prawny w Hiszpanii, który jest wiążący dla wszystkich organów publicznych i obywateli. Wszelkie przepisy lub akty sprzeczne z konstytucją są pozbawione mocy prawnej. Konstytucja dzieli się na dwie wyraźnie wyodrębnione części: a) część dogmatyczną i b) część organiczną.

Umowy międzynarodowe: umowy pisemne zawierane między określonymi podmiotami prawa międzynarodowego i podlegające temu prawu. Mogą one obejmować jeden akt prawny lub większą liczbę powiązanych aktów prawnych, niezależnie od ich nazwy. Po podpisaniu i ogłoszeniu w Hiszpanii umowy międzynarodowe stają się częścią krajowego porządku prawnego.

Statuty autonomii: podstawowe hiszpańskie zasady organizacji poszczególnych wspólnot autonomicznych, uznane na mocy konstytucji hiszpańskiej z 1978 r. Uchwala się je w drodze ustawy organicznej. Zawierają one przynajmniej informację o nazwie wspólnoty autonomicznej, granicach jej terytorium, nazwach, strukturze organizacyjnej i siedzibach instytucji autonomicznych oraz o kompetencjach danej wspólnoty. Statuty autonomii nie są przejawem suwerenności ani nie są równoważne *konstytucji*, ponieważ nie zostały uchwalone przez organ dysponujący uprawnieniami ustawodawczymi (uprawnień takich nie powierzono terytoriom, które przekształciły się we wspólnoty autonomiczne). Zawdzięczają one swoje istnienie temu, że zostały uznane przez państwo – zasada autonomii nie może w żadnym przypadku być wykorzystywana do podważania zasady jedności państwa.

Ustawy: w Hiszpanii można wyróżnić kilka rodzajów ustaw.

Ustawy organiczne: ustawy dotyczące wdrażania praw podstawowych i swobód obywatelskich, ustawy, na mocy których przyjmuje się statuty autonomii, ustawy ustanawiające porządek prawny mający zastosowanie do powszechnego systemu wyborczego oraz inne ustawy przewidziane w konstytucji.

Ustawy zwykłe: ustawy regulujące kwestie, które nie zostały uregulowane na mocy ustaw organicznych.

Dekrety legislacyjne: przepisy ustawowe regulujące określone kwestie, wydawane przez rząd na mocy uprawnień przekazanych mu przez parlament (Kortezy Generalne).

Dekrety z mocą ustawy: tymczasowe przepisy przyjmowane przez rząd w przypadku zaistnienia nadzwyczajnej i pilnej potrzeby, które pozostają bez wpływu na porządek prawny regulujący funkcjonowanie najważniejszych instytucji państwa; prawa, obowiązki i swobody obywatelskie określone w tytule I konstytucji; porządek prawny regulujący funkcjonowanie wspólnot autonomicznych; lub porządek prawny regulujący powszechny system wyborczy. Dekrety z mocą ustawy muszą zostać przedłożone pod obrady i poddane pod głosowanie Kongresu Deputowanych Hiszpanii (Congreso de los Diputados) w terminie trzydziestu dni od dnia ogłoszenia.

Rozporządzenia: normy prawne o charakterze generalnym wydawane przez władzę wykonawczą. W hierarchii norm prawnych sytuują się one tuż za ustawami i zasadniczo służą ich wykonaniu.

Zwyczaj: definiuje się jako „zbiór norm wykształconych w rezultacie co do zasady stałego powtarzania jednakowych działań”. Aby zwyczaj można było uznać za przejaw zbiorowej woli wyrażanej w spontaniczny sposób, musi być on powszechny, stały, jednolity i ugruntowany.

Ogólne zasady prawa: ogólne twierdzenia o charakterze normatywnym, które – choć nie zostały formalnie włączone do porządku prawnego – uznaje się za stanowiące jego część, ponieważ stanowią one podstawę innych, szczegółowych twierdzeń normatywnych lub odzwierciedlają w sposób abstrakcyjny treść zbioru takich stwierdzeń. Służą one do wypełniania luk prawnych lub interpretowania przepisów prawa.

Orzecznictwo: obejmuje pary orzeczeń – wydanych przez Sąd Najwyższy lub, w przypadku kwestii, które mogą zostać rozpoznane wyłącznie przez sądy na szczeblu wspólnoty autonomicznej, przez wyższy trybunał sprawiedliwości (*Tribunal Superior de Justicia*) danej wspólnoty autonomicznej – w których dokonano jednakowej wykładni tego samego przepisu. Jeżeli sędzia lub sąd odbiegają od linii orzeczniczej ustanowionej przez Sąd Najwyższy, nie powoduje to automatycznie nieważności orzeczenia, lecz stanowi raczej podstawę do wniesienia skargi kasacyjnej. Niezależnie od powyższego Sąd Najwyższy i wyższy trybunał sprawiedliwości danej wspólnoty autonomicznej mogą, w uzasadnionych przypadkach, odbiec od utrwalonego orzecznictwa i w dowolnej chwili zapoczątkować nową linię orzeczniczą.

Hierarchia norm prawnych

Art. 1 ust. 2 hiszpańskiego kodeksu cywilnego stanowi, że „przepisy, które są sprzeczne z przepisami wyższej rangi, są pozbawione mocy prawnej”.

Stosowanie tego przepisu wiąże się z koniecznością ustalenia hierarchii norm prawnych. Dlatego też w konstytucji hiszpańskiej uregulowano kwestie związane z zależnościami między różnego rodzaju normami i określono zachodzące między nimi relacje hierarchiczne i dotyczące kompetencji.

Zgodnie z przepisami konstytucji hierarchia norm prawnych w prawie hiszpańskim przedstawia się następująco:

konstytucja;

umowy międzynarodowe;

ustawy, w następującym porządku: ustawy organiczne, ustawy zwykłe i akty prawne z mocą ustawy (w tym królewskie dekrety z mocą ustawy i królewskie dekrety legislacyjne), przy czym w przypadku tych aktów prawnych nie stosuje się żadnej określonej hierarchii – podlegają one po prostu odrębnym procedurom i są stosowane w różnych dziedzinach;

rozporządzenia wydawane przez organy wykonawcze, których pozycja w hierarchii zależy od podmiotu wydającego (dekrety królewskie, rozporządzenia ministerialne itp.).

Ponadto ustanowiono zasadę kompetencji w odniesieniu do przepisów wydawanych przez parlamenty poszczególnych wspólnot autonomicznych (dekrety rządów regionalnych, rozporządzenia rządów regionalnych itp.).

Sędziowie i sądy nie stosują przepisów ani innych postanowień, które są sprzeczne z konstytucją, prawem lub zasadą hierarchii norm prawnych.

Struktura instytucjonalna

Instytucje odpowiedzialne za stanowienie prawa

Struktura instytucjonalna w Hiszpanii opiera się na zasadzie trójpodziału władzy. Władzę ustawodawczą powierzono hiszpańskiemu parlamentowi i zgromadzeniom ustawodawczym wspólnot autonomicznych.

Rząd, zarówno na szczeblu krajowym, jak i na szczeblu każdej wspólnoty autonomicznej, sprawuje władzę wykonawczą, w tym przysługują mu uprawnienia regulacyjne, a niekiedy również uprawnienia ustawodawcze przekazane przez parlament.

Organy samorządu terytorialnego nie posiadają uprawnień ustawodawczych, ale przysługują im uprawnienia regulacyjne, które wykonują, głównie wydając akty prawa miejscowego.

Inicjatywa ustawodawcza przysługuje rządowi, Kongresowi Deputowanych i Senatowi, zgromadzeniom ustawodawczym wspólnot autonomicznych oraz – w określonych przypadkach – obywatelom.

Proces legislacyjny

Umowy międzynarodowe: dostępne są trzy mechanizmy ich ratyfikacji w zależności od kwestii, której dotyczy umowa.

Po pierwsze, ustawa organiczna może nadawać upoważnienie do zawierania umów, na mocy którego organizacja lub instytucja międzynarodowa otrzymuje uprawnienia wynikające z konstytucji.

Po drugie, rząd może wyrazić zgodę państwa na związanie się traktatami lub umowami za uprzednią zgodą parlamentu w przypadku następujących traktatów i umów: traktatów politycznych, traktatów lub umów wojskowych, traktatów lub umów wywierających wpływ na integralność terytorialną państwa lub na prawa podstawowe i podstawowe obowiązki określone w tytule I, traktatów lub umów nakładających zobowiązania finansowe na organy podatkowe, traktatów lub umów, których włączenie do porządku prawnego wiąże się z koniecznością zmiany lub uchylecia obowiązujących przepisów, lub traktatów lub umów, których wdrożenie wymaga przyjęcia określonych środków legislacyjnych.

Po trzecie, we wszystkich pozostałych przypadkach konieczne będzie wyłącznie niezwłoczne poinformowanie Kongresu i Senatu o podpisaniu umowy.

Po podpisaniu i ogłoszeniu w Hiszpanii umowy międzynarodowej stają się częścią krajowego porządku prawnego. Ich postanowienia mogą zostać uchylone lub zmienione lub ich obowiązywanie może zostać zawieszone wyłącznie w trybie przewidzianym w samych umowach lub zgodnie z ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego. Przy wypowiedzaniu traktatów i umów międzynarodowych stosuje się taką samą procedurę, jak przy ich ratyfikacji.

Ustawy

Projekty ustaw zatwierdza Rada Ministrów (Consejo de Ministros), która przekazuje je Kongresowi Deputowanych wraz z uzasadnieniem i informacjami prawnymi niezbędnymi do podjęcia decyzji.

W przypadku wspólnot autonomicznych projekty ustaw są zatwierdzane przez odpowiednie rady ministrów i przedkładane, na takich samych warunkach, zgromadzeniu ustawodawczemu danej wspólnoty autonomicznej.

Po zatwierdzeniu projektu ustawy zwykłej lub organicznej przez Kongres Deputowanych przewodniczący Kongresu niezwłocznie przekazuje ten projekt przewodniczącemu Senatowi, który następnie przedkłada go pod obrady Senatu. Senat może, w terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania projektu, skorzystać z przysługującego mu prawa zażądania projektu ustawy lub zgłoszenia do niego poprawek. Weto musi zostać zatwierdzone bezwzględną większością głosów.

Projekt ustawy nie może zostać przedłożony Królowi do zatwierdzenia, dopóki Kongres Deputowanych nie zatwierdzi jego wstępnej wersji (bezwzględna większością głosów w przypadku weta lub zwykłą większością głosów po upływie dwóch miesięcy od jego przedłożenia) lub nie przeprowadzi głosowania nad zgłoszonymi poprawkami, przyjmując je lub odrzucając zwykłą większością głosów. Przysługujący Senatowi dwumiesięczny termin na zażądanie projektu ustawy lub zgłoszenie do niego poprawek skraca się do dwudziestu dni kalendarzowych w przypadku projektów ustaw uznanych za pilne przez rząd lub Kongres Deputowanych.

Ustawy uchwalone przez parlament przedkłada się Królowi, który – w terminie piętnastu dni od ich uchwalenia – zatwierdza je, ogłasza i zarządza ich promulgację.

Ustawy organiczne: uchwalenie ustaw organicznych, wprowadzenie do nich poprawek lub ich uchylenie wymaga uzyskania bezwzględnej większości głosów w Kongresie Deputowanych w głosowaniu końcowym nad projektem ustawy w całości.

Rozporządzenia: proces uchwalania rozporządzeń przebiega następująco:

inicjatywę ustawodawczą w przypadku rozporządzeń ma właściwy departament odpowiedzialny za kształtowanie polityki, który opracowuje projekt rozporządzenia i przedkłada go razem ze sprawozdaniem dotyczącym możliwości i potrzeby przyjęcia rozporządzenia oraz ze sprawozdaniem zawierającym informacje o szacunkowych kosztach, z jakimi wiązać się będzie przyjęcie rozporządzenia;

poza sprawozdaniami, opiniami i obowiązkowymi uprzednimi zgodami na etapie przygotowawczym należy przeprowadzić wszystkie badania i konsultacje uznane za niezbędne do zapewnienia odpowiedniego brzmienia i zgodności treści rozporządzenia z prawem. Rozporządzeniem każdorazowo musi towarzyszyć sprawozdanie dotyczące wpływu zawartych w nich przepisów na kwestie związane z płcią;

jeżeli przepis wywiera wpływ na prawa i uzasadnione interesy obywateli, są oni wysłuchiwać w rozsądnym terminie, nie krótszym niż piętnaście dni roboczych. Dlatego w przypadku gdy jest to konieczne z uwagi na charakter przepisów, projekt rozporządzenia poddaje się konsultacjom publicznym we wskazanym powyżej terminie;

projekty rozporządzeń należy każdorazowo zgłaszać Sekretariatowi Generalnemu ds. Technicznych (Secretaría General Técnica), bez uszczerbku dla opinii Rady Państwa (Consejo de Estado) w przypadkach przewidzianych przez prawo;

jeżeli rozporządzenie może wywrzeć wpływ na podział kompetencji między państwo a wspólnoty autonomiczne, wymagane będzie wcześniejsze sprawozdanie administracji publicznej;

rozporządzenia uchwalone przez rząd wchodzi w życie dopiero po ogłoszeniu w całości w dzienniku urzędowym.

Prawnicze bazy danych

Na stronie internetowej dziennika urzędowego znajduje się [baza danych](#) zawierająca wszystkie akty prawne ogłoszone od 1960 r.

Czy dostęp do bazy danych jest nieodpłatny?

Dostęp do tej bazy danych jest nieodpłatny.

Krótki opis zawartości

Z wszystkimi wydaniem dziennika urzędowego od 1960 r. można się zapoznać na oficjalnej stronie internetowej dziennika urzędowego.

Na stronie znajduje się wyszukiwarka internetowa, która pozwala wyszukiwać akty prawne i obwieszczenia, jak również bazy danych orzecznictwa konstytucyjnego (od 1980 r.), sprawozdania i opinie Państwowej Służby Prawnej (Abogacía del Estado) (od 1997 r.) oraz opinie Rady Państwa. Na stronie internetowej można również znaleźć **wersje skonsolidowane** aktów prawnych uwzględniające najistotniejsze wprowadzone w nich zmiany. Strona oferuje również możliwość skorzystania z usługi powiadamiania o nowych aktach prawnych, a także zapoznania się z opublikowanymi informacjami i dokumentami.

Powiązane strony

[Baza ustawodawstwa hiszpańskiego](#)

Ostatnia aktualizacja: 17/01/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.